

عکس: ایرنا

شهرهای شمالی در حال بلعیدن جنگل‌های هیرکانی

ویلا در شمال خوب رشد می‌کند

۲۰۰۰

پرونده

سازمان جنگل‌ها حدود ۲هزار پرونده قضایی تخریب جنگل تشکیل داده‌اند که به هیچ نتیجه‌ای نرسیده‌اند

+

گزارش

نیلوفر منصوری

خبرنگار

مدت‌هاست که جنگل‌های شمال کشور، توسط عده‌ای سودجو، به باغ مرکبات و ویلا تبدیل می‌شوند. مسئولان در این زمینه به صورت قاطع پاسخگو نیستند، اما فعالان محیط زیست، وسعت گرفتن شهرها را عامل نابودی جنگل‌های جلگه‌ای می‌دانند. به گفته آنان در استان مازندران، حداقل سه چهار لکه جنگلی باقی مانده است که شاید تا سه چهار سال آینده آنها نیز از بین برود و فقط باغ مرکبات در مناطق پایین‌دستی وجود داشته باشد.

ساخت وسازه‌ای غیرمجاز، اعم از کوه خواری، جنگل خواری و زمین‌خواری در استان‌های شمالی

بویژه مازندران چنان روند روبه‌رشدی به خود گرفته است که برای یافتن شان، نیازی به چشم‌گرداندن در گوگل نیست. همین‌که در یکی از جاده‌های شمال، دل به جنگلی بزنیم، متوجه عمق فاجعه می‌شویم. پدیده‌ای که تمام طرح‌های مقابله با آن را شکست داد و موجب شد هم زمین آب برود و هم جنگل. حالا به باور کارشناسان و فعالان محیط زیست، کالایی شدن طبیعت، موجب تخریب محیط زیست می‌شود.

شیوه جدید در جنگل خواری

در چند دهه اخیر، تمام مدل‌ها و شیوه‌های مختلف جنگل‌خواری نه تنها در جنگل‌های هیرکانی بلکه در جنگل‌های دیگر هم به کار گرفته شده است اما شدت و حدت آن در مناطق شمالی کشور به واسطه ارزشمندتر شدن زمین‌ها، خرید و فروش و مهاجرت‌هایی که وجود دارد، بیشتر از مناطق دیگر است. یکی از ویژگی‌های قابل تأمل در استان‌های

شمالی، رشد قارچ‌گونه نگاهه‌های املاک است. با نگاهی به آگهی‌های ویلاسازی در استان مازندران مثل سرخورد، محمودآباد، سعادت‌آباد، سیستانگان، امیررود نوشهر و چمستان، طی سال‌های اخیر، متوجه افزایش قیمت‌ها از میلیونی به میلیاردی می‌شویم اما ویلاهای این مناطق وقتی در مناطق جنگلی بنا می‌شوند، قیمت آنها تا ۲ یا ۳ برابر افزایش می‌یابد و ویلاهای لاکچری جنگلی بعضاً بیش از ۱۰۰میلیارد تومان نیز قیمت‌گذاری می‌شوند. در آگهی‌های ویلاهای جنگلی برخی عبارت‌ها نشان می‌دهد دست‌اندازی به نقطه جنگلی تا چه اندازه بالا بوده است. عباراتی نظیر «چسبیده به جنگل»، «منطقه بکر»، «استخر و چکوزی از چشمه جنگلی»، «جاده اختصاصی»، «انشعاب آب و گاز از لوله اصلی» و «برق رایگان تا ۵سال» گزینه‌هایی است که موجب خرید و فروش بیشتر می‌شود.

یک فعال محیط زیست به «ایران»

می‌دهد: ابتدا در وسط جنگل‌هایی که به باغ‌شان چسبیده است، شروع به کاشت نهال مرکبات بین جنگل می‌کنند. بعد از مدتی که نهال‌های مرکبات رشد کرد، کم‌کم شروع به قطع درختان جنگل می‌کنند، یا تنه پایین درختان را می‌سوزانند و رویش خاک می‌ریزند و به این شکل، بخش جنگلی را به عرصه خودشان اضافه و پهنه جنگل را کوچک می‌کنند.

به گفته اولادزاد، مالکانی که در این مناطق وجود دارند و به جنگل چسبیده‌اند، به همین نحو دائماً در حال نفوذ به جنگل هستند. این موارد به وضوح و به چشم قابل مشاهده است. یک زمان به خود می‌آییم و می‌بینیم تپه‌ای که شاید تا چند روز پیش یک منطقه جنگلی بوده و درخت جنگلی داشته، امروز به غیر از باغ، چیزی از آن نداریم. هیچ شکایتی تقریباً وجود ندارد. اگر شکایتی هم از سازمان جنگل‌ها وجود داشته باشد، کسی پاسخگو نبوده است.

او به‌طور مصادیقی به منطقه بندپی اشاره و از لفظ جنایت استفاده می‌کند و می‌گوید: تعدادی دامسرا و دامسار جنگلی در این منطقه به عنوان اجاره‌نشین جنگل، سالانه با سازمان جنگل‌ها قرارداد می‌بستند. طبق قرارداد، آنها می‌توانند یک بنه دامی برای اقامت کوتاه مدت دوسه ماهه و یک عرصه چندهکتاری جنگلی در اختیار داشته باشند، اما عملاً دامداران این قصبه را ملغی کرده‌اند. در همین زمینه ما از سازمان جنگل‌ها پیگیر شدیم که اعلام کردند حدود ۲ هزار پرونده تشکیل داده‌اند که به هیچ نتیجه‌ای نرسیده است. به عبارتی دامداران، جنگل را تصاحب کردند و آن محدوده‌ای را که دست‌شان بود تراشیدند و درختان جنگلی را زدند و خانه ساختند. بعضاً سیزده چهارده خانه ساختند و پدر به فرزندان بخشید و ارث دادند. یعنی زمینی که برای مردم و این سرزمین بوده به فرزندان خود ارث دادند.

دامدارانی که ویلاساز شدند

اولادزاد می‌گوید: حدود ۹۰۰پوننت زدم از روی نقاطی که تخلف صورت گرفته. هر پوننتی که زدم دست‌کم ۶ خانه در آن ساخته شده است. یعنی این افراد به اندازه یکی دو شهر فقط در جنگل خانه ساختند و این کار را هم به‌صورت پراکنده کرده‌اند، نه متمرکز. به‌طورکلی می‌توان گفت دامداران، کل نفاط جنگلی بندپی را تخریب و برای خودشان ساخت و ساز کردند. واقعاً در حدی است که می‌توان

هشدار داد. وضعیت به گونه‌ای شده که ما دیگر به مسائل محیط زیستی آن فکر نمی‌کنیم.

به گفته او حتی برخی از این اراضی حدود ۶۰ سال است هیچ کشتی در آن صورت نگرفته و کشاورزی در آن منطقه از بین رفته است. اما بعد از این سال‌ها مردم با بنچاق‌های قدیمی برای زمین‌هایشان حکم کشاورزی می‌گیرند و با استفاده از تبصره و ماده‌های مختلف، از یک اتاقک سرایداری، ویلا می‌سازند. از سوی دیگر چون نشانه‌گذاری و جی پی اس دقیقی از قبل صورت نگرفته و بر مبنای نقشه‌های قدیمی است به وسعت زمین‌هایشان اضافه می‌کنند. این فعال محیط زیست ادامه می‌دهد: حتی با مجوز پرورش قارچ ویلا می‌سازند. کسی نیست بپرسد شما که این مجوز را گرفته‌اید الان چرا ویلا ساخته‌اید و چرا پرورش قارچ ندارید؟ با مجوز دامداری ویلا می‌سازند. به واسطه وجود تبصره‌های قانونی که وجود دارد و به واسطه گذرگاه‌های خیلی کوچک، آشنایی‌های فامیلی در ادارات، تخلفات بی‌شماری صورت گرفته است.

اولادزاد، بزرگ‌ترین ضربه را نظارت بسیار ضعیف سازمان جنگل‌ها می‌داند و معتقد است، عملاً نظارتی وجود ندارد. بخصوص در جنگل‌های

پایین‌دستی نزدیک به جلگه، این اتفاق بشدت رایج است. مدیرکل منابع طبیعی مازندران در منطقه ساری به «ایران» می‌گوید: با ویلاسازی در حوزه منابع طبیعی به صورت جدی برخورد می‌شود. سید علی‌علوی، با اشاره به ویلاسازی در عرصه منابع طبیعی می‌گوید: ویلاسازی در عرصه‌های منابع طبیعی از سنوات گذشته روده که درباره این موضوع اقداماتی نیز انجام شده است اما از زمانی که من به این سمت رسیدم ساخت و ساز غیرمجازی صورت نگرفته است.

به گفته او، از سنوات گذشته دامپروری بوده و دامداران زمین‌های خود را به صورت موروثی بین فرزندان‌شان تقسیم کرده‌اند و به این شکل ما با حجم بسیاری از مردم مواجه هستیم که نمی‌توان برای همه آنها پرونده تشکیل داد. ضمن اینکه طرح خروج دام از جنگل که از چند دهه پیش شروع شده، در برخی از مناطق اجرا شد. اما هم‌اکنون به دلیل مشکلات بودجه‌ای این طرح مسکوت باقی مانده است، اما پرونده‌هایی که در این زمینه تشکیل می‌شود به دلیل حقوقی بودن، حداقل دو سال طول می‌کشد تا به نتیجه برسد.

فرد در این منطقه وجود دارد که همه این مسائل و موضوعات نشان دهنده اهمیت بسیار بالای زیست محیطی آشوراده است و حفاظت و احراست باید به عنوان یک اولویت در دستور کار قرار گیرد. اشاره رحمانیان به شکارچیان نقاب‌داری است که هرسال با حضور پرندگان مهاجر به این منطقه حمله می‌کنند و با سلاح گرم محیطیان‌های معترض را هم هدف قرار می‌دهند که اعتراض‌ها در دو سال گذشته هم نتوانسته جلوی این تعرض پیچیده را بگیرد.

قائم مقام سازمان بازرسی کل کشور با اشاره به طرح موضوعاتی از سوی مسئولان امر از جمله طرح طبیعت‌گردی منطقه می‌گوید: «با توجه به ضرورت ایجاد طرح‌های طبیعت‌گردی در منطقه آشوراده ممکن است حضور گردشگران، تخریب و تهدید گونه‌های گیاهی، جانوری و آبزیان را به همراه داشته باشد که براین اساس چندی قبل بازرسان سازمان بازرسی از منطقه بازدید داشته و مشکلات فنی، حقوقی، زیست محیطی و... را استخراج و به دستگاه‌های ذی‌ربط اعلام کرده است.»

او به برخی از ایرادات مطرح شده از سوی سازمان بازرسی در مورد طرح طبیعت‌گردی آشوراده اشاره می‌کند و می‌گوید: «به‌عنوان نمونه اعلام شده بود که در منطقه گردشگری آشوراده نباید سکونتگاه‌هایی برای اقامت دائم یا موقت در محدوده طرح ایجاد شود یا اینکه نباید سازه‌های تفریحی مسقف باشند و... که گویا این ایرادات رفع شده است.» رحمانیان با تأکید بر اینکه نباید اکوسیستم منطقه با ایجاد طرح‌های غیرکارشناسی بهم بخورد، می‌گوید: «براساس موضوعات مطرح شده در این جلسه اینگونه به نظر می‌رسد که ایرادات رفع و مقرر شده است و هیأتی از بازرسان امور جهاد کشاورزی از کشور به منطقه اعزام شده و از نزدیک موضوعات را بررسی و نتایج را اعلام می‌کنند.»

حتمی با

مجوز

پرورش

قارچ ویلا

می‌سازند.

کسی نیست

بپرسد شما

که این مجوز

را گرفتید

الان چرا ویلا

ساختید و

چرا پرورش

قارچ

ندارید؟

با مجوز

دامداری

ویلا

می‌سازند

بومگردی‌ها

در دهه هشتاد

توسط تعدادی

از کارشناسان

میراث فرهنگی

در کشور

راه‌اندازی شد

و هدف آن

آشناسازی

گردشگران با

جوامع بومی

با هدف حفظ

طبیعت، معماری

و رسوم بومی

کشور بود

عکس: میزان

در مناطق چهارگانه را تأکید می‌کند.

یک ابهام عجیب

فعالان حوزه محیط زیست به یک نکته مهم هم اشاره کردند. به گفته محمدجواد ساوری، مدیرکل میراث فرهنگی گلستان، مجوز بومگردی‌ها که تعداد آنها در خیرگزاری ایرنا ۵ مجوز اعلام شده به بومی‌ها واگذار شده است. منتقدان می‌گویند: بومی‌ها یعنی کسانی که در همان منطقه خانه دارند، براساس قانون می‌توانند از وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی مجوز بومگردی گرفته و در منازل خود پذیرای گردشگران و طبیعت‌گردان باشند. بومگردی‌ها در دهه هشتاد توسط تعدادی از کارشناسان میراث فرهنگی در کشور راه‌اندازی شد و

چهارگانه محیط زیست از جمله تنها

جزیره ایرانی دریای خزر (کاسپین) خلاف قانون دانستند. آنها نقبی به مصوبه سال ۹۴ شورای عالی معماری شهرسازی زدند که ایجاد منطقه نمونه گردشگری در مناطق چهارگانه را ممنوع دانسته است. شورای عالی معبایه و شهرسازی در بند ۳ و ۴ مصوبه سال ۹۴ اعلام می‌کند که چنین طرح‌هایی در مناطق حساس قبل از مصوبه باشد و چه در آینده - لغو می‌شود. این شورا در مصوبه سال ۹۷ خود هم ایجاد شهرک گردشگری در این مناطق را ممنوع می‌کند. شورای عالی شهرسازی و معماری در این مصوبه، شاخص‌هایی را برای شهرک‌های گردشگری تعیین و در بند الف ماده یک آن عدم قرارگیری

گزارش

زیست بوم

۲۰

بومگردی

مشاور استاندار گلستان می‌گوید: «امکان فعالیت ۲۰ خانه روستایی در قالب واحد بومگردی در این جزیره فراهم است.» در حالی که قانون اجازه هیچ‌گونه ساخت و سازی را در دل مناطق چهارگانه نمی‌دهد

+

زیست‌بوم

خبر در خبر

مهر

رئیس مرکز موربین الممل و کنوا نسیون های سا زمان حفاظت محیط زیست از مذاکره ایران با افغانستان بر سر موضوع قنایه هیرمند با سفر علی سلاجقه، رئیس سازمان حفاظت محیط زیست کشور طی روزهای آینده به افغانستان خبر داد.

ایرنا

ابوالفضل شعبانی، فرمانده یگان حفاظت محیط زیست خراسان رضوی گفت: شکارچیان غیرمجاز طی سال گذشته ۴۰ میلیارد ریال به محیط زیست این استان خسارت وارد کرده‌اند که این میزان خسارت در قالب ۶۴۷ فقره پرونده تخلفی که برای متخلفان تشکیل شده در حال پیگیری است.

ایرنا

رئیس اداره حفاظت محیط زیست شهرستان فرچک گفت: ۱۱طاووس در یکی از باغ‌های شهرستان فرچک کشف و ضبط شد.

ایسا

فرامرز خوشاب دبیر انجمن دوستداران میراث فرهنگی ایده گفت: غارت محوطه‌های باستانی در روز روشن، خرید و فروش فلزآب، اخبار و حواشی غیرارمون تعرضات مکرر به حریم و عرصه و توجه نداشتن به شرایط حاکم بر میراث فرهنگی، تنها بخشی از زخم‌های پیدا و پنهان شهر ایده است.

ایرنا

سرهنگ جمشید محبت‌خانی، فرمانده یگان حفاظت سازمان محیط زیست از کسب رتبه نخست در کشفیات سلاح و مهمات از سوی این یگان در میان همه یگان‌های دستگاه‌های دولتی خبر داد.

ایسا

مدیرکل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی استان مرکزی گفت: در استان مرکزی تاکنون ۲ هزار اثر واجد ارزش و قابل ثبت در فهرست آثار ملی شناسایی شده که از این تعداد بیش از ۹۰۰ اثراعم از محوطه‌های تاریخی، بناها، تپه‌ها، آثار ملموس و غیرملموس و... به ثبت ملی رسیده است.

ایرنا

حسن محمدی‌ادیب، مدیرکل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی استان اردبیل گفت: تقارن رویداد اردبیل ۲۰۲۳ با جشنواره بین‌المللی کوچ عشایر فرصتی برای بازدید سفرای کشورهای عضو اگو از ظرفیت‌های استان و ثبت این برنامه محلی و سنتی در تقویم سالانه آن سازمان است.

ایسا

کامران پورمقدم، رئیس مرکز جنگل‌های خارج از شمال سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری کشور با اشاره به بازدیدهایی که در روزهای پایانی سال رخ داد، اظهار کرد: باتوجه به بارش‌ها که به‌صورت برف و باران بودند طی فصل بهار پوشش علفی در کف جنگل‌ها افزایش می‌یابد و در تابستان خطرآتش‌سوزی جنگل‌ها را افزایش می‌دهد.

ایرنا

سرهنگ حمید ارسلانی، فرمانده یگان حفاظت اداره‌کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان مرکزی گفت: هفت محموله قاچاقی چوب سال گذشته در این استان کشف و متوقف شد.